

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ 2020 : ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
(ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΕΛΕΝΑ ΚΑΡΑΛΕΚΑ

A1.

Ο συντάκτης στο παρόν κείμενο πραγματεύεται την καταλυτική επίδραση της ανάγνωσης στη διαμόρφωση της ανθρώπινης προσωπικότητας. Αναγνωρίζοντας , αρχικά τη διαχρονική θέση της υπογραμμίζει την αέναη ανάγκη του ατόμου μέσω αυτής, προς κοσμοθεώρηση και βιοθεώρηση και κατόπιν προς νοηματοδότηση του προσωπικού του χρόνου σε ατομική βάση και συναλλαγής εμπειριών συγχρόνως σε κοινωνική. Ωστόσο η σημερινή εποχή με την επικράτηση της τεχνολογίας, του ιδιαίτερου καθημερινού λεξιλογίου, ενέτειναν την ανάγκη εσωτερικής ανάγνωσης, εσωστρέφειας και πνευματικότητας ενισχύοντας και την ταυτόχρονη συμμετοχή του αναγνώστη. Καθίσταται κατά αυτόν τον τρόπο, συν-συγγραφέας, συνοδοιπόρος του δημιουργού, ενώ μετουσιώνεται σε κοινωνό της χαράς και της λύπης του. Καταληκτικά, ο κειμενογράφος αναγνωρίζει τη συμβολή της ανάγνωσης στην αυτοέκφραση του ατόμου και την προέκταση αυτής, σε αυτοπραγμάτωσή του.

B1.

- α. ΣΩΣΤΟ
- β. ΣΩΣΤΟ
- γ. ΣΩΣΤΟ
- δ. ΛΑΘΟΣ
- ε. ΛΑΘΟΣ

B2. α. Ο κειμενογράφος αναπτύσσει τη συγκεκριμένη παράγραφο του κειμένου με τη μέθοδο της σύγκρισης-αντίθεσης («Για αιώνες ... στον νου μας»). Αντιπαραθέτει τον τρόπο ανάγνωσης του ιστορικού παρελθόντος - δυνατή ανάγνωση με αυτόν της σημερινής εποχής -σιωπηλή ανάγνωση. Παράλληλα κάνει χρήση και του τρόπου ανάπτυξης των παραδειγμάτων (« Οι τεχνολογίες κειμένου, όπως ο κινητός τύπος και η άνοδος της λαϊκής γραφής»), μέσω των οποίων επεξηγεί ενδεικτικούς τρόπους ανάγνωσης της σημερινής εποχής.

β. Η χρήση του β' ενικού προσώπου καταστά το ύφος προτρεπτικό-συμβουλευτικό. Συντείνει στη συναισθηματική κινητοποίηση του δέκτη δημιουργώντας αίσθηση διαλόγου με τον αναγνώστη καθιστώντας τον συμμετόχο , ενώ προσδίδει ζωντάνια, οικειότητα, αμεσότητα και παραστατικότητα («να σκέφτεσαι»). Συνακόλουθα η χρήση

α' πληθυντικού προσώπου υποδηλώνει αίσθημα συλλογικότητας, συλλογικής ευθύνης, συμμετοχής στο θέμα, ενώ διεγείρει ταυτόχρονα, την ευαισθητοποίηση του αναγνώστη ενισχύοντας πάλι την αμεσότητα, οικειότητα («γινόμαστε»). Τέλος η χρήση α' ενικού προσώπου αποκαλύπτει εξομολογητικό και προσωπικό τόνο, διατύπωση προσωπικών απόψεων του αρθρογράφου, αλλά και αμεσότητα, οικειότητα («κατάλαβα»).

B3. α. μεταφορική λειτουργία της γλώσσας -ρίχτηκα με τα μούτρα = αφοσιώθηκα/επιδόθηκα με αφοσίωση
-έπεφτε στα χέρια μου = διάβαζα

β. σφυρηλατεί= οικοδομεί, γαλουχεί, διαμορφώνει
εναλλακτική =διαφορετική
προώθηση= ενίσχυση, στήριξη, υποστήριξη
μεγεθύνει= επεκτείνει, αυξάνει

B4.

α. Να κατανοήσουμε τον κόσμο =κατανόηση του κόσμου

Να μοιραστούμε αυτήν την εμπειρία μας = το μίρασμα αυτής της εμπειρίας μας

Με τη χρήση των ρηματικών συνόλων αποδίδονται σαφέστερα συγκεκριμένες πράξεις και ενέργειες, ενώ προσδίδεται αμεσότητα στο λόγο. Η μετατροπή τους σε ονοματικά σύνολα συντείνει στην απόδοση σύντομων, περιεκτικών και μεστών νοημάτων με διαχρονικό χαρακτήρα, αλλά και στην ανάδειξη της εκφραστικής ικανότητας του συγγραφέα.

β.

1. -ένας άνθρωπος με ένα βιβλίο-: παρατίθεται επεξήγηση του όρου ατομική, κοινωνική δραστηριότητα

2. «ένας αναγνώστης... μόνο μία»: παρατίθεται αυτούσια η άποψη του George R.R.Martin

3. «τέχνη»: δηλώνεται η μεταφορική λειτουργία της γλώσσας με τη χρήση του όρου τέχνη

Γ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο : ομιλία – εισήγηση σε ανοιχτή εκδήλωση που πραγματοποιείται στο σχολείο με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου

Παρατίθενται τεκμηριωμένα οι απόψεις σχετικά με :

α. τη συμβολή του βιβλίου στη συγκρότηση της προσωπικότητας των νέων και

β. τις δράσεις, εντός και εκτός σχολείου, που θα τους βοηθήσουν να εμπλακούν ενεργά στην ανάγνωση.

Βασικά στοιχεία:

- ✓ προσφώνηση,
- ✓ αποφώνηση,
- ✓ χρήση γ' ενικού -πληθυντικού προσώπου για τη βασική επιχειρηματολογία,

- ✓ β' πληθυντικού για κάποια πιθανή αποστροφή προς τον δέκτη,
- ✓ α' ενικού πληθυντικού για την έκφραση προσωπικών βιωμάτων και την ενεργή προσωπική, αναγνωστική εμπειρία

α) Συμβολή του βιβλίου στη συγκρότηση της προσωπικότητας των νέων

Πνευματικός τομέας

- ✓ Ενεργοποιεί όλος τον πνευματικό μηχανισμό και τη διανοητική λειτουργία του ατόμου Προάγει το πνεύμα, οξύνεται η κρίση, αναπτύσσεται η φαντασία.
- ✓ Διδάσκει, ενημερώνει, καλλιεργεί την ελεύθερη σκέψη.
- ✓ Απαλλάσσει από τις προλήψεις και δεισιδαιμονίες.
- ✓ Μαθαίνει το άτομο να κρίνει, να συγκρίνει, να επιλέγει.
- ✓ Το καθιστά ικανό χρήστη του λόγου, αποκτά εκφραστική δεινότητα, διαμορφώνει υψηλό γλωσσικό αισθητήριο.
- ✓ Προάγει στις Επιστήμες και τις Τέχνες.

Ηθικός τομέας

- ✓ Τονώνει την ηθικοποίηση του ατόμου. Μέσω της αυτοκριτικής και της αυτογνωσίας, αρετές που προωθούνται με τα βιβλία, το άτομο απαλλάσσεται από τα σκοτεινά πάθη, εξευγενίζεται και αποβάλλει τον εγωισμό, το φανατισμό και το δογματισμό...
- ✓ Προωθείται η αλήθεια, η συνέπεια, η δικαιοσύνη, η ανιδιοτέλεια και ο σεβασμός.

Ψυχολογικός τομέας

- ✓ Ενισχύεται το άτομο ψυχολογικά, οδηγείται στην αυτοπεποίθηση, εφοδιάζεται με αισιοδοξία, απαλλάσσεται από τα διάφορα συμπλέγματα, εμπλουτίζεται ο συναισθηματικός του κόσμος, γιατί του δίνεται η δυνατότητα να βιώνει ποικίλα συναισθήματα μέσα από τις αφηγήσεις του, ενώ αποκτά πολύτιμο σύντροφο στις ώρες της μοναξιάς, της πλήξης και της ανίας.
- ✓ Ο ανθρώπινος χρόνος αποκτά το νόημά του από την ποιότητα των εμπειριών που ζούμε κατά τη διάρκειά του.

Κοινωνικός τομέας

- ✓ Κοινωνικοποιεί το άτομο. Υποδεικνύει τρόπους κοινωνικής συμπεριφοράς, προβάλλει πρότυπα συνεργασίας και προωθεί τους αναγκαίους όρους της κοινωνικής ζωής, όπως το διάλογο, την αμοιβαιότητα, την αλληλεγγύη και την αναγνώριση της προσφοράς των άλλων.
- ✓ Ευαισθητοποιεί σε θέματα κοινωνικά και δημιουργεί κοινωνική συνείδηση. Καλλιεργεί την αντίληψη της προώθησης του κοινωνικού συμφέροντος έναντι του ατομικού.

Πολιτικός τομέας

- ✓ Προβάλλει το άτομο στις συλλογικές διαδικασίες και προωθεί αντιλήψεις σχετικές με πολιτικά συστήματα και θεσμούς.

Πολιτιστικός τομέας

- ✓ Μαθαίνει τις παραδόσεις και προωθεί την αισθητική καλλιέργεια.
- ✓ Διδάσκει τη γλώσσα και την αρμονία του λόγου. Η επαφή με τη γλώσσα μέσω των βιβλίων είναι η άμυνα κατά της λεξιπενίας και της συρρίκνωσης του λόγου.
- ✓ Αναβαθμίζει τον αναγνώστη αισθητικά και προάγει την καλαισθησία του.

Εθνικός τομέας

- ✓ Μαθαίνει την ιστορία του έθνους, διδάσκει την αποφυγή λαθών και ενημερώνει για τις συνέπειες του ακραίου εθνικισμού.

Πανανθρώπινος τομέας

- ✓ Συμβάλλει στην προσέγγιση των λαών, στην αποβολή του ρατσισμού, και στην ευκολότερη επίλυση των παγκόσμιων προβλημάτων.

Οικονομικός – επαγγελματικός τομέας

- ✓ Τα εξειδικευμένα βιβλία σε οικονομικά ή επαγγελματικά θέματα βοηθούν την επαγγελματική εξέλιξη και την οικονομική ανάπτυξη.

β) Δράσεις εντός και εκτός σχολείου που θεωρείτε ότι θα τους βοηθήσουν να εμπλακούν ενεργά στην αναγνωστική εμπειρία.

- ✓ **Αξιοποίηση σχολικών βιβλιοθηκών**, ειδικά διαμορφωμένων χώρων για μελέτη. Το σχολείο οφείλει να λειτουργήσει ως χώρος, όπου οι νέοι θα αναπτύξουν μια σταθερή σχέση αγάπης με το βιβλίο και όχι ως χώρος μηχανιστικής μάθησης με την ένταξη του εξωσχολικού βιβλίου στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- ✓ **Μέσω της βιωματικής μάθησης**, το σχολείο επιβάλλεται να φέρει τους μαθητές σε επαφή με σπουδαίους λογοτέχνες, με ανθρώπους του πνεύματος, διοργανώνοντας εκθέσεις βιβλίων, διαγωνισμούς συγγραφής ποικίλων λογοτεχνικών ειδών (ποίηση, πεζογραφία), λογοτεχνικές βραδιές και αφιερώματα σε συγγραφείς.
- ✓ Αναγκαίο είναι η **οικογένεια ως πρωτογενής φορέας αγωγής και κοινωνικοποίησης** να αποτελέσει σημαντικό αρωγό της πνευματικής και ηθικής ολοκλήρωσης του νέου ανθρώπου. Στο πλαίσιο αυτό, υποχρεούται να τον μετατρέψει σε έναν μελλοντικό πολίτη με αξιώσεις για μια ποιοτικότερη ζωή μέσω της φιλαναγνωσίας παρέχοντας τα κατάλληλα ερεθίσματα.
- ✓ Τα **ΜΜΕ** και η **πνευματική ηγεσία**, οφείλουν, μέσω αφιερωμάτων και εκπομπών για τη λογοτεχνία και την ιστορία, άλλα και τηλεοπτικών ή κινηματογραφικών διασκευών, να προβάλλουν τους νέους συγγραφείς, τα κλασικά έργα και τις εκδηλώσεις για το βιβλίο.
- ✓ Η **πολιτεία** υποχρεούται να ενισχύσει τον θεσμό των δημοτικών βιβλιοθηκών και την προώθηση των εκθέσεων του βιβλίου, καθώς και την στήριξη σοβαρών εκδοτικών προσπαθειών.
- ✓ Οι **πολίτες** επιτάσσονται να συνειδητοποιήσουν τα οφέλη της αυτομόρφωσης και της πνευματικής καλλιέργειας και να στραφούν στην ανάγνωση βιβλίων.

